

AO VTE-raad, (energiedeel) 12feb2009.

Inbreng SP-fractie

Ik begin met het voorstel over de strategische oliereserves. Allereerst een feitelijke vraag: begrijp ik goed dat in het EU voorstel de aan te houden reserve afhankelijk is van de mate van afhankelijkheid van externe fossiele bronnen? Dus naarmate een land sterker zelfvoorzienend is, in de vorm van fossiele of duurzame energiebronnen, de reserve kleiner kan zijn?

De SP-fractie onderschrijft het nut van strategische nationale reserves en een omvang van drie maanden van 90 dagen netto importbehoefte lijkt ons verstandig. De huidige kosten van €110 miljoen/jaar zijn voor zo'n cruciale productiefactor acceptabel. Wij zijn het eens met de minister dat het voor lidstaten mogelijk moet blijven om een deel van onze strategische voorraad in het buitenland onder te brengen, vice versa. Hoe zit dat op dit moment met de Nederlandse strategische voorraden?

Een ander discussiepunt is of de strategische voorraad perse eigendom moet zijn van een overheid, of dat deze geheel of gedeeltelijk eigendom kan zijn van private ondernemingen. Dat nu bij COVA al zo geregeld. De SP-fractie heeft geen bezwaar tegen het onderbrengen van een deel van de strategische voorraden bij private partijen, bv. binnenlandse grootverbruikers als de basischemie, raffinaderijen of elektriciteitsproducenten. Daarbij dient waterdicht geregeld te zijn dat dergelijke voorraden ook vrij beschikbaar zijn voor binnenlands verbruik. Ook zijn wij benieuwd op grond van welke criteria bepaald wordt welk deel van de voorraad in publieke en private handen is. Of laat de overheid dat van marktpartijen afhangen, zodat we alleen een achtervangfunctie hebben?

Daarmee kom ik op de vraag of het nodig is dat hiervoor Europees beleid komt. Heeft Nederland er belang bij dat Italië op eenzelfde manier strategische voorraden aanlegt en omgekeerd? Mijn fractie is daarvan nog niet overtuigd en staat voorlopig op het standpunt dat het commissievoorstel niet voldoet aan het subsidiariteitsbeginsel. De regering vindt van wel, dus zou ik graag wat steekhoudende argumenten horen, wellicht laten we ons dan toch nog overtuigen. Want nogmaals: het nut van een strategische olievoorraad staat voor ons niet ter discussie. Hoe zit het trouwens met de strategische voorraden voor gas en steenkolen, kunnen we daarvoor ook nog voorstellen van de commissie verwachten?

Een ander voorstel van de commissie betreft de invoering van de verplichting om een nationaal actieplan voor windenergie op te stellen. Dat vind ik in vergelijking met het voorstel over de strategische olievoorraad van een grote slapheid. Het geeft wel aan waar de prioriteit van de EC ligt! Een sleutelfactor voor de groei van het windvermogen op zee –en mindere mate ook op land- is de aanleg van een netwerk dat de ruggengraat kan vormen waarop de windparken aansluiten. Dat scheelt veel aanlegkosten en kunnen de pieken en dalen door verschillen in windaanbod uitgemiddeld worden. Dit is bij uitstek een punt waarop de Europese Commissie een actieve rol zou kunnen spelen. Waarom doen ze dat dan niet?

In januari heeft de Europese Commissie een investeringsprogramma van €3,5 miljard voor duurzame energie gelanceerd. Een van de sleutelprojecten is de afvang en opslag

van CO₂. Wat heeft dat met duurzaam te maken: het elektrisch rendement van een centrale loopt met een kwart terug door de afvang van CO₂. Steek dat geld in energie-efficiency en duurzame energie, in plaats van water naar de zee te dragen.

Een volgend treurdossier is het Europese energielabel. Hoe de minister kan stellen dat “.. het energielabel een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan energiebesparing” is ons een raadsel. Dat blijkt ook wel uit het feit dat het huishoudelijk elektriciteitsverbruik de afgelopen tien jaar stevig is doorgestegen, in tegenstelling tot het gasverbruik. Het label heeft tot nu toe steeds achter de feiten aangelopen. De SP-fractie is voorstanders van groene labels die de ieder jaar hoger leggen, in plaats van slechts als PR-instrument voor de fabrikant te dienen. Bovendien zou dit instrument gekoppeld moeten worden aan het uitfasen van de meest onzuinige toestellen. Ieder jaar wordt de 10% onzuinigste toestellen van de markt gehaald. Voor nieuwe toestellen zou er een preventieve toets moeten komen om de grootste energetische rotzooi op voorhand van de markt te weren. De SP-fractie zou graag de Europese samenwerking zoeken bij de invoering van zo'n systeem, maar heeft weinig behoefte aan het Europese blok aan ons been waar we op dit moment alleen maar last van hebben.

Tenslotte het gasconflict Rusland-Oekraïne. Wij delen de analyse van de regering dat dit soort conflicten het nut van gespreide inkoop en aanvoerroutes van fossiele energiebronnen onderstreept. De Nederlandse gasrotonde-strategie past daar prima in. Onderbelicht in het Nederlandse standpunt vinden we de noodzaak om extra in te zetten op verhoging van het aandeel duurzaam. Dát is uiteindelijk economisch de beste investering voor de lange termijn.